

چالش‌های پیش روی دانشگاه فرهنگیان و ارائه راهکار در جهت تربیت معلم جمهوری اسلامی ایران

علی اصغر رستمی^{۱*}، عادل دریا^۲، فرامرز زاهری^۳، پیمان مرتضی زاده^۴

۱- دانشجو کارشناسی ارشد آموزش و بهسازی منابع انسانی دانشگاه آزاد

rostami6065@gmail.com*

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد علوم تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی

Bandar53@gmail.com

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد علوم تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی

Faramarz.zaherii@gmail.com

۴- کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی دانشگاه آزاد اسلامی

Seyyd.peyman@gmail.com

چکیده

آموزش و پرورش یکی از مهمترین نهادها و سازمان‌ها در هر جامعه و مملکتی محسوب می‌شود. چرا که آینده‌سازان و نیروهای انسانی آن کشور در این نهاد تعلیم و تربیت می‌یابند. دانش‌آموزان و فرزندان جامعه در آموزش و پرورش تحت تعلیم معلمان می‌باشند و آنچه که از آموزش درس و علم مهمتر می‌باشد، اخلاقیات، رفتار شهروندی و جامعه‌پذیری است. معلم علاوه بر تدریس علم در مدرسه با هر نگاه، رفتار، صحبت و حتی پوشش خود در دل و ذهن دانش‌آموز اثرگذار می‌باشد. به همین منظور تربیت معلمان شایسته نظام اسلامی کشور ما از اهمیت فراوانی برخوردار است. اینجاست که نقش دانشگاه فرهنگیان و مراکز تربیت معلم پررنگ می‌شود. به همین منظور در این مقاله به بررسی چالش‌های پیش روی این دانشگاه در تربیت معلمان درخور نظام اسلامی کشورمان می‌پردازیم. روش تحقیق از نوع کتابخانه‌ای می‌باشد. در آخر پس از مطالعات صورت گرفته نتیجه گرفتیم آنچه که دانشگاه فرهنگیان با آن روبرو است، به عوامل انسانی و غیر انسانی تقسیم می‌شود. عوامل انسانی همچون: استاد، دانشجو، کادر با کمی دقت در رفتار خویش می‌توان اصلاح کرد. اما موانع اساسی‌تر، حالات فیزیکی ساختمان‌های فرسوده دانشگاه‌ها، عدم تخصیص بودجه به کارهای پژوهشی در دانشگاه فرهنگیان، عدم اهمیت دادن به دانشگاه فرهنگیان به عنوان یک دانشگاه نه یک مدرسه می‌باشد. ما می‌توانیم عوامل فیزیکی مذکور را رفع کنیم و یا حتی ظاهر آدم‌ها را آن طور که می‌خواهیم تغییر دهیم ولیکن باطن آن‌ها را نمی‌شود تغییر داد.

واژگان کلیدی: تربیت معلم، دانشگاه فرهنگیان، معلم، جمهوری اسلامی ایران.

۱- مقدمه

هریک از نظام‌های تربیتی، اهداف خاصی را مد نظر دارند و همه سعی و تلاش خود را برای تحقق آن‌ها به کار می‌گیرند. از آنجا که آموزش و پرورش، در زمره نظام‌های تربیتی است، پس می‌توان به این نکته اذعان کرد، یاددهی و یادگیری تنها به معنای انتقال علم و دانش از یکی به دیگری نیست. آموزش و تدریس کار بسیار ظریف و حساسی است و هرکسی که سواد یا معلوماتی در زمینه خاصی کسب کرده است، نمی‌تواند معلم باشد (پارسا، ۱۳۷۴). پس باید به این نکته اشاره کرد که مهم‌ترین و اساسی‌ترین عامل برای دستیابی به اهداف آموزشی، معلم است و دانشگاه فرهنگیان به عنوان عامل تربیت‌کننده این مهم، از اساسی‌ترین نهادهای رسمی در کشور می‌باشد. من باب اهمیت شغل شریف معلمی به این سخن از ارسطو که می‌گوید: «افتخار

هشتمین همایش ملی تازه‌های روانشناسی مثبت

وزارت آموزش و پرورش
اناره کل آموزش و پرورش استان هرمزگان
معدیت آموزش و پرورش شهرستان میناب دانشگاه هرمزگان

اسفندماه ۱۴۰۰ - بندرعباس

کسانی که به کودکان تعلیم می دهند، بیش از کسانی است که آن ها را به وجود می آورند» اشاره می کنیم (اچسون و رامین گال، ۱۳۹۲).

ایجاد تحول در نظام تربیت معلم را باید پیش نیاز تحقق هر نوع تحول در نظام آموزشی، دانست. لذا به نظر می رسد که دانشگاه فرهنگیان، نخست با انجام اصلاحاتی در تربیت معلم، می تواند گام های اساسی را در ایجاد تحولات در نظام آموزش بردارد. در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش ایران راهکار استقرار نظام ملی تربیت معلم و راه اندازی دانشگاه فرهنگیان با رویکرد آموزش تخصصی و حرفه ای تربیت محور توسط وزارت آموزش و پرورش با همکاری دستگاه های ذی ربط به منظور باز مهندسی سیاست ها و بازتنظیم اصول حاکم بر برنامه درسی تربیت معلم با تاکید بر کارورزی و انطباق سطح شایستگی های حرفه ای معلمان در سطح ملی و جهانی با مقتضیات الگو برنامه درسی در نظام تعلیم و تربیت و طراحی سیاست های مناسب برای ارتقا شیوه های جذب، تربیت و نگهداشت معلمان در آموزش و پرورش پیشنهاد شده است (سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، ۱۳۹۰).

۱-۱- بیان

در نظام تعلیم و تربیت یکی از کلیدی ترین نقش ها بر عهده معلمان می باشد. معلم علاوه بر تدریس و آموزش با رفتار و برخورد و حتی پوشش خود می تواند در دانش آموز تاثیرگذار باشد. به همین منظور وجود معلمانی شایسته و درخور نظام جمهوری اسلامی ایران بسیار مورد تاکید می باشد. از انجایی که این وظیفه بر دو دانشگاه فرهنگیان یا همان تربیت معلم سابق می باشد، می بایست چالش هایی که در این مسیر در پیش رو دارد، برطرف گردد و این موضوعی است که در این تحقیق به بررسی آن خواهیم پرداخت.

۲- یافته ها

چالش های پیش رو دانشگاه فرهنگیان:

(۱) عدم و یا کمبود اعطای تسهیلات برای جذب نفرات برتر کنکور اساسی:

در ایران و برخی از کشورها به علت تعداد متقاضیان، محدود بودن ظرفیت دانشگاه ها و زیاد بودن هزینه های آموزش، سیستم آموزشی می تواند از بین داوطلبان مستعد به گزینش بپردازد و بر این اساس از آزمون ورودی جهت گزینش دانشجو برای موسسات آموزش عالی استفاده می کنند (کیوانفر، ۱۳۸۱).

(۲) عدم وجود کیفیت از لحاظ آموزشی:

رشادت جو و همکاران (۱۳۹۷) درباره کیفیت و عوامل مؤثر بر ارتقای کیفیت آموزش، نه عامل اصلی شامل اهداف و رسالت های دانشکده، کیفیت برنامه درسی، فضا و امکانات آموزشی، فرایند تدریس و یادگیری، انجام ارزشیابی، مهارت های رفتاری استادان، مهارت های حرفه ای استادان، دانشجویان، کاربرد استانداردهای آموزشی، تأثیرگذاری روش های تدریس موجود بیشترین ارتباط و تأثیر بر ارتقای کیفیت آموزش داشته اند که باتوجه به وضع موجود دانشگاه فرهنگیان فضا و امکانات آموزشی دانشگاه سطح مطلوب و قابل قبولی ندارند و همچنین در زمینه استادان میتوان اشاره کرد که در دانشگاه های کشور از جمله دانشگاه فرهنگیان همانند اغلب کشورهای جهان توصیه میشود در ارزیابی عملکرد اعضای هیئت علمی دانشگاهها، کارکرد تدریس و تحقیق، باهم مورد توجه قرار گیرند و بدین منظور تأکید میشود فعالیتهای دانشگاهی به گونه ای سازمان یابند که ارتباط نزدیکی بین تدریس و تحقیق برقرار شود و اعضای هیئت علمی، هم معلم و هم محقق باشند و هر دو فعالیت را بطور همزمان و در راستای تکمیل همدیگر پیش ببرند؛ با این حال، در عمل اهمیتی که به تدریس داده میشود، بسیار کمتر از پژوهش بوده است. برای مثال، بر اساس آیین نامه استخدام و ارتقای اعضای هیئت علمی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی، حداقل و حداکثر امتیاز برای ارتقای مرتبه اعضای هیئت علمی در زمینه آموزش ۴۰ امتیاز از ۱۰۰ امتیاز در نظر گرفته شده است. از این مقدار، تنها ۲۰ امتیاز آن

هشتمین همایش ملی تازه‌های روانشناسی مثبت

وزارت آموزش و پرورش
اداره کل آموزش و پرورش استان هرمزگان
مديريت آموزش و پرورش شهرستان ميناب دانشگاه هرمزگان

اسفندماه ۱۴۰۰ - بندرعباس

مربوط به کیفیت تدریس و بقیه مربوط به کمیت تدریس است. اعضای هیئت علمی، مربی، استادیار و دانشیار، به ترتیب تنها با کسب حداقل ۱۴ تا ۱۶ امتیاز در زمینه کیفیت تدریس، میتوانند به مراتب بالا ارتقا یابند که میتواند نقص بزرگی را در کیفیت آموزشی در دانشگاه‌ها بخصوص دانشگاه فرهنگیان ایجاد کند (رشادتجو و همکاران، ۱۳۹۷).

(۳) عدم آشنایی برخی از مسئولین دانشگاه فرهنگیان با فرهنگ گفتگو:

برخی از مسئولین به جای گفتگو و تعامل با دانشجو، به گزینش رویارویی و تقابل با وی می پردازند. بجای شناختن آگاهی و منطق گرایی به نفرت و کینه ورزی می پردازند و بجای طرح اندیشه‌ها، طرد اندیشه‌ها را بر می‌گزینند.

(۴) عدم جدیت در درس کارورزی و اقدام پژوهی:

نقد بدون ارائه راهکار و پیشنهاد مطلوب و جایگزین، کاری عبث و بیهوده است. پس از ارائه برخی از چالش‌های پیش رو دانشگاه فرهنگیان، حال به ارائه راهکارهایی در جهت رفع آن‌ها و همچنین تقویت نقاط مثبت دانشگاه فرهنگیان می‌پردازیم. برخی از این راهکارها عبارتند از:

(الف) ارائه دروس مرتبط با روانشناسی و جدیت در تدریس و ارزیابی آن:

اگر معلم علاوه بر مهارت در روش‌های تدریس از فنون راهنمایی تدریس نیز مطلع باشد، اولاً می‌تواند محیطی فراهم آورد که در آن دانش‌آموزان بدون آن‌که از تنبیه و نمره کم بترسند درس را یاد بگیرند و به دروغ و تقلب نیز متوسل نشوند، ثانیاً نقاط قوت دانش‌آموز را می‌شناسد و درصدد اصلاح موارد ضعف او بر می‌آید، ثالثاً به محض مشاهده علایم ناسازگاری و اشکال در یادگیری دانش‌آموز، به نفع آن مبادرت می‌ورزد تا از پیدایش رفتارهای نامطلوب پیشگیری شود و رابعاً با اطلاع و آگاهی از تفاوت‌های فردی و اعمال روش‌های مناسب، یادگیری و رشد، جنبه‌های گوناگون شخصیت دانش‌آموز، را تسریع و تقویت می‌کند (شفیع آبادی، ۱۳۹۳). یک معلم باید یک مشاور نیز باشد. دانش‌آموز بر اساس نیازهای مختلفی که دارد به معلم مراجعه می‌نماید. در نتیجه معلم لازم است که به اصول روانشناسی مسلط باشد. از جمله اصول کاربردی می‌توان به آشنایی با ویژگی‌های دانش‌آموزان در سنین مختلف اشاره کرد (عرب، ۱۳۹۷).

(ب) جدیت و بازاندیشی در کارورزی:

آموزش و تدریس کار بسیار ظریف و حساسی است و هرکسی که سواد یا معلوماتی در زمینه خاصی کسب کرده است، نمی‌تواند معلم باشد (پارسا، ۱۳۷۴). تدریس دارای ۴ ویژگی می‌باشد: وجود تعامل بین معلم و دانش‌آموزان، طراحی منظم با توجه به موقعیت و امکانات، فعالیت بر اساس اهداف معین از پیش تعیین شده و ایجاد فرصت و تسهیل در یادگیری (شعبانی، ۱۳۸۰).

برنامه کارورزی دانشگاه فرهنگیان، برنامه‌ای موثر و کارآمد در راستای تربیت معلمان خلاق و توانمند است. از آنجا که شغل معلمی، از حساس‌ترین و مسئولیت‌دارترین شغل‌های اجتماع است اهمیت کارورزی دوچندان می‌شود. کارورزی فرصت‌هایی را همراه با نظارت و کمک به دانشجو معلم برای فهم گسترده از نقش کارگزاران فکور، توسط مربیان و اعضای مدرسه را فراهم می‌سازد. دانشجو معلم در دوره‌های کارورزی، به مشاهده، تامل و عمل در مدارس می‌پردازند. جان دیویی می‌گوید: «ما به اندازه‌ای که از تامل در تجاربمان یاد می‌گیریم، از افزایش و ارتقا تجارب خود یاد نمی‌گیریم» (George et al, 2015). آنچه که بدیهی است، نادیده گرفتن اهمیت کارورزی است. برخی از موانع موجود در اجرای بهتر درس کارورزی عبارتند از: عدم تعیین دقیق اهداف در درس کارورزی توسط اساتید کارورزی، عدم هماهنگی میان استاد راهنما و معلم راهنما و کارورز، نادیده گرفته شدن استعداد‌های کارورزان، بی‌توجهی به حوزه‌های افزایش مهارت‌های مدیریتی در کارورزان، بی‌توجهی کارورزان به پوشش ظاهر، عدم نظارت بر حضور دانشجویان کارورزی در مدارس، کم‌رنگی تعامل میان کارورزان و مشاوران مدرسه، فاصله گرفتن کلاس‌های گزارش کارورزی از اساس و واقعیت و درک نکردن وظایفی که اساس آموزش هستند (مداح و عرب، ۱۳۹۷).

کارورزی، تدبیری است که برای حصول اطمینان از جریان آمادگی، در دوره انتقال از نظر به عمل اتخاذ شده است. دانشجو معلم ضمن گذر فعال و مراقبت شده از این مراحل، می‌تواند دانش‌های نظری و اندوخته‌های آموزش خود را با اطمینان و شیوه ماهرانه در میدان کلاس درس و آزمایشگاه، مورد استفاده قرار دهند. هدف نهایی کارورزی، تقویت حس اعتماد به نفس، صلاحیت

هشتمین همایش ملی تازه‌های روانشناسی مثبت

وزارت آموزش و پرورش
اداره کل آموزش و پرورش استان هرمزگان
معاونت آموزش و پرورش شهرستان میناب دانشگاه هرمزگان

اسفندماه ۱۴۰۰ - بندرعباس

ها و توانایی های حرفه ای در دانشجو معلمان به منظور قبول وظایف و مسئولیت آموزش و پرورش دانش آموزان در کلاس درس است (مشفق آرانی، ۱۳۷۶).

ج) جدیت و بازاندیشی در گزینش آموزش و پرورش:

ویژگی های یک معلم خوب و موفق در موقعیت ها و محیط های مختلف متفاوت است. با این وجود معلمان به طور کلی، خصوصیات مشترکی دارند که باید در هنگام گزینش افراد مورد توجه قرار گیرد. از جمله این ویژگی ها می توان به موارد زیر اشاره کرد:

علاقه به تدریس: معلم باید به خود تدریس و موضوع مورد تدریس، علاقه داشته باشد (مقدم، ۱۳۹۴). بنابراین اولین ویژگی مورد پرسش باید علت آمدن به آموزش و پرورش و میزان علاقه دانش آموز به تدریس باشد.

حس مهربانی و همدردی با دانش آموزان: اگر معلم بتواند غیر از آن که مسائل آموزشی را می آموزد، مشفقانه و مشتاقانه در اصلاح رفتار و تربیت فراگیران بکوشد، با آنان نه از روی مقررات خشک آموزشی، بلکه از روی احساس و عاطفه متعادل رفتار کند، موقعیت آنان را درک کند. خشک و عبوس و با اخم و ترشروی برخورد نکند، حرمت و جایگاه آن ها را پاس بدارد و با آنان در تعامل و تفاهم باشد، آنگاه کلاس درس، کلاس خوشایند و پرجاذبه خواهد شد و فراگیران برای حضور در چنین کلاسی اشتیاق نشان خواهند داد. بر همین اساس کسی که شغل معلمی را انتخاب می کنند باید از قابلیت انعطاف بالایی برخوردار باشد و یکی از مواردی که باید در گزینش ها مورد توجه قرار گیرد، میزان کنترل خشم و عصبانیت متقاضی است.

داشتن روحیه همکاری: معلمان با بهره گیری از خرد جمعی، موانع پیشرو تدریس و یادگیری را مورد تحلیل قرار داده، راه هایی را برای مواجهه با آن ها شناسایی و مورد استفاده قرار می دهند (ساکی، ۱۳۹۴). بنابراین یکی از موارد بسیار مهم در گزینش ها باید میزان خودرایی و میزان همکاری وی با دوستان مشخص گردد.

د) جدیت در انتخاب دانش آموز توانمند:

بر اساس کتاب استاندارد و استاندارد سازی آموزش و پرورش در حوزه ی شناختی، یک معلم باید دارای ویژگی های زیر باشد:

- ادارا بودن حداقل مدرک کارشناسی علوم تربیتی یا پایه با معدل بالای ۱۷
- برخوردار از بهره هوشی بالاتر از متوسط (۱۱۵ به بالا) و بهره مندی از قدرت تفکر واگرا و خلاقیت ذهنی بر اساس آزمون های معین
- گذراندن موفقیت دوره های آموزشی

بنابراین دانش آموزی که در گزینش مورد بررسی قرار میگیرد باید زیر ساخت های لازم برای داشتن ویژگی های مذکور را داشته باشد.

ه) ارائه درس ریاضی برای تمامی گروه ها:

ریاضیات ریشه در قوه تعقل انسانی و در درک قانونمندی طبیعت نقش موثر دارد. ریاضیات به عنوان علم مطالعه الگوها و ارتباطات، هنری دارای نظم و برخوردار از سازگار درونی، زبانی دقیق برای تعریف دقیق اصطلاحات و نماد ها و ابزار کار در بسیاری از علوم و حرفه های تربیت معلم شده است. قلمرو آموزش ریاضی از یک سو درک مفاهیم ریاضی و از سوی دیگر آشنایی و مهارت یافتن با فرآیندهای ریاضی است که حل مساله را می توان از مهم ترین فرایندهای آن به شمار آورد (وزارت آموزش و پرورش، ۱۳۹۱).

ریاضی یک زبان علمی جهانی است. آنان که راه استفاده از آن را بدانند می توانند با یک دیگر ارتباط برقرار کنند. حتی اگر زبان و فرهنگ آن ها متفاوت باشد. یک ایرانی، یک روسی، یک آمریکایی اگر به اندازه ی کافی ریاضیات بدانند می توانند روزهای متمادی، با یک دیگر به تبادل نظر بپردازند. پس تمرین این نوع گفتگو، یعنی گفتگو به زبان ریاضی، می تواند مقدمه ای بر گفتگو میان انسان ها درباره موضوعات دیگر باشد (ممتحن، ۱۳۸۰).

و) کم کردن اضطراب دانشجو معلمان در هنگام فارغ التحصیلی:

هشتمین همایش ملی تازه‌های روانشناسی مثبت

وزارت آموزش و پرورش
اداره کل آموزش و پرورش استان هرمزگان
معاونت آموزش و پرورش شهرستان میناب دانشگاه هرمزگان

اسفندماه ۱۴۰۰ - بندرعباس

یکی از مهم ترین عوامل فردی، اضطراب می باشد. اضطراب یک پدیده ی عالم گیر بشری است که با انتظار دردناک وقوع یک اتفاق ناگوار همراه است. در تئوری روانکاوی، اضطراب با ترس فرق دارد، اضطراب واکنش در مقابل خطری است که از درون شخص به صورت یک انگیزه ممنوع غریزی، که نزدیک است از کنترل خارج شود وی را تهدید می نماید(کاپلان و سادوک، ۱۳۶۹). همواره این نگرانی همراه دانشجو معلمان است که پس از ورود به دانشگاه فرهنگیان، آیا فارغ التحصیل خواهند شد؟ آیا آزمون برگزار خواهد شد؟ آیا افراد ماده ۲۸، جایگاه بهتری نسبت به او دارند یا خیر؟

(ز) ایجاد یادگیری مشارکتی در بین دانشجومعلم:

در دنیای معاصر، آموزش و یادگیری از جمله مسأول پیچیده ای هستند که اداه آن به شیوه سنتی، دیگر موثر نخواهد بود. بدین سبب، تحول معنادار در طراحی برنامه ها و مواد آموزشی، همچون تدریس و یادگیری در راستای اصلاح بهبود عملکرد تحصیلی فراگیران، به عنوان پشتیبانی برای رسیدن به اهداف آموزشی و پیشرفت تحصیلی ارزیابی شده است. لذا برای ایجاد اصلاحات لازم، در نظام آموزش و پرورش باید به این امر مهم توجه کرد که معلمان باید از روش های آموزشی موثری در هنگام تدریس استفاده کنند تا عملکرد تحصیلی و میزان یادگیری فراگیران را افزایش دهند(صفرعلی زاده و ادیب، ۱۳۹۳).

یکی از محاسنی که همواره برای کار گروهی ذکر شده است، ایجاد هم افزایی و افزایش بهره وری بوده، به ویژه امروزه که کار گروهی و تیمی با توجه به اهمیت در همه سطوح، پیچیدگی امور و پر هزینه بودن علم مدرن، بیش از پیش، ضرورت یافته است که توانایی در انجام کار گروهی به یکی از شایستگی های اساسی مورد نیاز جامع تبدیل شده است(کریمی و همکاران، ۱۳۹۱).

(ح) تقویت سلامت روانی دانشجو معلمان از طریق نماز و مذهب و به طور کلی تقویت ایمان آنها:

مشکلات بهداشت روانی، یکی از گرفتاری های مهم رو به افزایش خانواده ها، سازمان ها و جوامع است و از سوی دیگر همه روزه به شمار افرادی که باور دارند معنویت و مذهب، درمان روان رنجوری ها و درماندگی روحی آن ها می باشد و همچنین متخصص هایی که برای درمان بیماری های روانی و سلامت روان بر باورها و رفتارهای مذهبی، متمرکز می شوند، افزوده می شود و انسان امروز با آگاهی و بینش به این یقین رسیده اند که انسان بدون معنویت تنها می ماند و به پوچی و درماندگی می رسد(شجاعیان و زمانی منفرد، ۱۳۸۱).

پس باید به این نکته اشاره کرد که افراد مذهبی به هر نسبت که ایمان محکمی داشته باشند از بیماری روانی دورترند. از این رو یکی از پیامد های زندگی در عصر حاضر که برآمده از ضعف ایمان است، افزایش بیماری های روانی است(ابراهیمی و نصیری، ۱۳۸۰).

در پژوهشی تحت عنوان «رابطه بین به کارگیری مذهب و سلامت روان» که توسط واعظی، انجام شد، نتایج نشان داد که بین به کارگیری مذهبی و سلامت روان رابطه منفی وجود دارد و افرادی که بیشتر از مقابله مذهبی استفاده میکنند، از سلامت روان بهتری برخوردارند(واعظی، ۱۳۸۲).

(ط) استفاده صحیح از خوابگاه های دانشجویی و برطرف کردن مشکلات آن:

خوابگاه محیطی است که بیشتر دانشجویان آن را تجربه می کنند. بودن در خوابگاه علاوه بر این که به معنی دوری از خانواده و شبکه روابط قبلی فرد است، ممکن است شرایطی را بر فرد تحمیل کند. از سوی دیگر، این امکان وجود دارد که محیط خوابگاه به دلیل حضور افراد همسن و جو علمی حاکم بر آن، برای فرد یک منبع حمایتی باشد. عواملی چون ارتباطات افقی بین دانشجویان، مشارکت آن ها در اتحادیه ها و انجمن های دانشگاهی، حمایت های اجتماعی، روانی و مالی می تواند زمینه های قابلیت های روانی دانشجویان خوابگاهی را به عنوان سرمایه های اجتماعی، ارتقا دهد(بهزاد، ۱۳۸۴).

برای حل مشکلات و موانعی که بر سر راه خوابگاه ها وجود دارد می توان راهکار هایی ارائه داد. از جمله: توجه به جنبه های عاطفی و احساس تعلق به مکان، آموزش معنای حریم شخصی، توجه به خوابگاه به عنوان یک محیط آموزشی و افزایش اطلاعات عمومی و دینی دانشجویان از طریق نصب پوستر و برگزاری مراسم(عرب و کریمی، ۱۳۹۷).

(ی) اولویت قرار دادن تربیت معلم و دانشجو معلم فکور:

هشتمین همایش ملی تازه‌های روانشناسی مثبت

وزارت آموزش و پرورش
اداره کل آموزش و پرورش استان هرمزگان
معاونت آموزش و پرورش شهرستان میناب دانشگاه هرمزگان

اسفندماه ۱۴۰۰ - بندرعباس

تربیت معلم در گذر زمان به ترتیب با سه رویکرد مهارتی، علمی-کاربردی و معلم فکور همراه بوده است. در رویکرد نخست، معلم آن گونه آموزش می دهد، که آموزش دیده است، یعنی یادگیری تقلیدی، البته از گنجینه های گرانبها مهارت های گذشتگان. معلم خوب در رویکرد علمی-کاربردی، دانا به نظریات صاحب نظران و توانا در به کاربردن نظرات آن هاست. یعنی همچنان معلم مغلوب تقلید است. در تربیت معلم فکور، تولید بر تقلید غلبه پیدا می کند، یعنی یادگیری اکتشافی. بدیهی است که معلم فکور در حال، به گذشته و آینده می اندیشد. او با تامل یاد می گیرد که چگونه بهتر یاد می گیرد. معلم فکور جوینده می آفریند تا جوینده، خود یابنده شود. معلم فکور رودی است خروشان که در منزلگاه رفتار، ساکن نمی ماند و از گذرگاه شناخت می گذرد تا در جریان فراشناخت جاری شود تا در مقصد مقصود و ساحل محبوب آرام گیرد. دانشجو معلم فکور هم کار آموز است و هم کارورز و هم کارآفرین.

۳- بحث و نتیجه گیری

دانشگاه فرهنگیان یکی از مهم ترین ارکان جامعه است که اگر اصلاح گردد، می توان به اصلاح فرهنگ و جامعه امید داشت. اولین گام برای تغییر، شناخت وضعیت کنونی و نقاط قوت و ضعف و همچنین فاصله وضعیت کنونی تا وضعیت مطلوب است. دومین گام شناسایی ابزاری است که در دست داریم و سومین گام برنامه ریزی و چگونگی اسفاده کردن از آن در جهت بهبود وضعیت کنونی است. آنچه که دانشگاه فرهنگیان با آن روبرو است، به عوامل انسانی و غیر انسانی تقسیم می شود. عوامل انسانی همچون: استاد، دانشجو، کادر با کمی دقت در رفتار خویش می توان اصلاح کرد. اما موانع اساسی تر، حالات فیزیکی ساختمان های فرسوده دانشگاه ها، وضعیت تاسف بار تغذیه در دانشگاه فرهنگیان، استرس ناشی از فارغ التحصیل شدن یا نشدن؟ عدم تخصیص بودجه به کارهای پژوهشی در دانشگاه فرهنگیان، عدم اهمیت دادن به دانشگاه فرهنگیان به عنوان یک دانشگاه نه یک مدرسه می باشد. ما می توانیم عوامل فیزیکی مذکور را رفع کنیم و یا حتی ظاهر آدم ها را آن طور که می خواهیم تغییر دهیم ولیکن باطن آن ها را نمی شود تغییر کرد. بنابراین باید بر روی فکر و روح دانشجومعلمان کار کرد. ایمانشان را نسبت به مسائل دینی و کاری که قرار است در آینده انجام دهند راسخ تر کنیم و از همه ابزاری که داریم حتی خوابگاه، اینترنت و فضای مجازی، نشریات دانشجویی می توان بهره جست.

منابع

- ابراهیمی، امرالله و نصیری، حمید (۱۳۸۰). بررسی رابطه ی میزان افسردگی سالمندان مقیم خانه سالمندان، با نگرش و عملکردهای دینی آن ها. چکیده مقالات همایش نقش دین در بهداشت روان. معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران شناسی تحول. سال ششم. شماره ۲۲.
- اچسون، کیت ا. و رامین گال، مردیت (۱۳۹۲). نظارت و راهنمایی تعلیماتی. ترجمه محمد رضا بهرنگی. تهران: کمال تربیت.
- بهزاد، داوود (۱۳۸۴). سرمایه اجتماعی بستری برای ارتقا سلامت روانی. فصلنامه رفاه اجتماعی. سال دوم. شماره ششم.
- پارسا، محمد (۱۳۷۴). روانشناسی تربیتی. تهران: سخن.
- رشادتجو، حمیده، عظیمی فر، معصومه، جمالی، اختر و نیکفر، شکوفه (۱۳۹۷). ارائه مدلی برای ارتقای کیفیت آموزش در رشته داروسازی مورد: دانشکده داروسازی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران. دوماهنامه علمی-پژوهشی راهبردهای آموزش در علوم پزشکی. دوره یازدهم، شماره ۲. ص ۶۶-۷۲.
- ساکي، رضا (۱۳۹۴). درس پژوهی. دانشنامه ایرانی برنامه درسی.
- سند تحول بنیادین آموزش و پرورش (۱۳۹۰). ص ۲۶.

شجاعیان، رضا و زمانی منفرد، افشین (۱۳۸۱). ارتباط دعا با سلامت روانی و عملکرد شغلی کارکنان فنی صنایع مهمات سازی. مجله اندیشه رفتار، دوره ۸، شماره ۲، صص ۳۹-۳۳.

شعبانی، حسن (۱۳۸۰). مهارت های آموزشی و پرورشی. چاپ یازدهم. تهران: سمت.

شفیع آبادی، عبدالله (۱۳۹۳). مقدمات راهنمایی و مشاوره. انتشارات رشد.

صفرعلی زاده، ملیحه و ادیب، یوسف (۱۳۹۳). تاثیر یادگیری مشارکتی در تعامل با سبک های یادگیری بر پیشرفت تحصیلی در درس ریاضی دانش آموزان دختر و پسر پایه هفتم دبیرستان. دو فصلنامه علمی-پژوهشی دانشگاه شاهد. سال بیست و دوم، دوره جدید. شماره ۶.

عرب، محمد جواد و کریمی، اکرم (۱۳۹۷). چالش های و راهکارهای زندگی خوابگاهی و تاثیر آن بر دانشجویان. چهارمین کنفرانس ملی پژوهش در علوم تربیتی، روانشناسی و علوم تربیتی.

عرب، محمدجواد (۱۳۹۷). نقش کارورزی در تربیت معلم توانمند. پنجمین همایش ملی پژوهش های نوین در حوزه علوم تربیتی و روانشناسی ایران.

کاپلان، هارلود و سادوک، بنجامین جیمز (۱۳۶۹). خلاصه روانپزشکی. ترجمه نصرت الله پور افکاری. نشر تابش.

کریمی، مرتضی، محمد زاده، اعظم و افشاری، معصومه (۱۳۹۱). تاثیر روش تدریس مشارکتی بر گروه گرایی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دوره متوسطه شهر مشهد. فصلنامه پژوهش در برنامه ریزی درسی. سال نهم. دوره دوم. شماره ششم.

کیوانفر، محمد رضا (۱۳۸۱). آسیب شناسی و عدم تطابق نظام آموزشی با کیفیت سوالات آزمون سراسری، مجموعه مقالات سمینار، بررسی روش ها و مسائل آزمون های ورودی دانشگاه ها. اصفهان.

مداح، مهران و عرب، محمد جواد (۱۳۹۷). موانع و فرصت های پیشرو اجرای درس کارورزی در راستای توانمند سازی حرفه ای دانشجو معلمان. پنجمین همایش ملی پژوهش های نوین در حوزه علوم تربیتی و روانشناسی ایران.

مشفق آرانی، بهمن (۱۳۷۶). بررسی وضعیت موجود کارورزی در مراکز و دانشسراهای تربیت معلم کشور. پژوهشکده تعلیم و تربیت.

مقدم، بدری (۱۳۹۴). کاربرد روانشناسی در آموزشگاه. تهران: سروش.

ممتحن، احسان (۱۳۸۰). نتایج باورنکردنی در ریاضیات. ویرایش دوم. اهواز: دانشگاه شهید چمران اهواز.

واعظی، سید احمد (۱۳۸۲). نقش پایبندی مذهبی در فراگیری شخصیت افراد. پایان نامه دکتری روانپزشکی. دانشگاه تهران. ص ۵۷.

وزارت آموزش و پرورش (۱۳۹۱). سند برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران.

George, I. worrell, p. Rampersad, J. M. and Rampaul, B. (2015). Becoming a primary school teacher in trinidad and to bag. part2, teaching practice experience.